

J.Vaičiūnaitės eilėraščio „Saulėgrąža“ interpretacija

Judita Vaičiūnaitė XX a. poetė, augusi mieste. Ji pirmiausia įžvelgė grožį sukoncentruotame mieste, jo architektūroje, o ne gamtoje. J.Vaičiūnaitė augo mieste, todėl neturėjo ryšių su kaimu, „natūralia“ gamta, dėl to jos kūryboje priešpriešos tarp gamtos ir miesto nėra. Ne išimtis ir eilėraštis „Saulėgrąža“, kur yra gretinama gamta su miestu, įžvelgiamas jų grožis. Iš čia ir kyla problema, kaip civilizuotas miestas gali atskleisti gamtos grožį?

Taigi eilėraštyje erdvė yra nurodyta tiksliai, tai – miestas. Poetinis vyksmas vyksta Vilniuje, „Totorių gatvės statybvietyje“. Miesto vaizdas yra atskleidžiamas itin subtiliai: lyrinis „aš“ teigia, kad tai yra jo „karališkas vasaros parkas“, ir apibūdina kaip išmėtytas plytas. Ryškus ir gyvas miesto vaizdas atskleidžia vieną iš lyrinio subjekto vertybių, tai – miestas ir jo architektūra. Taip pat pastebime vieną iš Juditos Vaičiūnaitės kūrybos bruožų, kaip muzikalumas ir vizualumas. Aišku, kad gamtą ir jos grožį šiame eilėraštyje įkūnija saulėgrąža. Gėlė yra idealizuojama: ji yra apibūdinama epitetais „žalio indėniško“ ir „vasaros simbolis“ bei palyginimu „lyg išdygus iš Vilniaus baroko“. Gėlės vaizdas statybų aikštelėje giliai įsirežė į lyrinio „aš“ atmintį, dėl to saulėgrąža iškyla atmintyje itin ryški ir spalvinga, nors ji ir žydėjo praeitą vasarą. Savaime suprantama, kad dėl to saulėgrąža ir tapo „tos vasaros simboliu“, kuris supo „kilmingąją galvą aukštai“. Aiškus daiktas, kad čia atsiskleidė dar viena eilėraščio žmogaus vertybė – gamta. Supratę, kad lyrinis subjektas vertina ir gamtą, ir miestą, matome dar vieną ypatingą poetės kūrybos bruožą. Čia mes nejaučiame priešpriešos tarp gamtos ir miesto, priešingai, čia jie yra glaudžiai susiję. Matyt, čia ir ryškėja kūrinio idėja: nei gamta, nei miestas vienas kito grožio neužgožia. Tokia miesto ir gamtos paralelė yra neįprasta tuometinei lietuvių lyrikai. Gal todėl tokie nesuderinami epitetai kaip „dulkėtą ir giedrą“ ar žodžių junginys „dykvietės karšty“ nuskamba atšiauriai. Neįprastai artimas gamtos ir miesto ryšys išreiškiamas eilutėmis: „... pagrok,/ vėjau, virš gelžgalių dar madrigalą“, todėl aišku, kad gamta ir miestas tikrai papildo vienas kitą. Juditos Vaičiūnaitės eilėraštis „Saulėgrąža“ – tai miesto ir gamtos harmonija. Miestas neužgožia ir nesunaikina laisvos „žalio indėniško kraujo“ gėlės. Miestas ir jo istorija taip pat yra ir saulėgrąžos gyvybės šaltinis. Aišku, kad gamta papildo miestą ir taip pat padeda atskleisti civilizacijos grožį. Savaime suprantama, kad pagrindinė eilėraščio mintis yra: miestas, nors ir žmogaus sukurtas, netrugdo atsiskleisti gamtos grožiui, priešingai, netgi išryškina gamtos grožį miesto fone. Lyrinis subjektas tai supranta, todėl ir pasirinko saulėgrąžą kaip vasaros simbolį, kaip simbolį, kad gamta ir miestas kartu kuria grožį.

390 ž.

P.s. Parašykite savo nuomonę, padiskutuokime, kol kas nerašau, kaip šis darbas įvertintas..